// TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nru 102. ANULU XIX.

Sabiiu, in 23 Decembre 1871. (4 Ian. 1872.)

Din caus'a SS Serbatori ale Nascerei Domnului nostru Iisusu Christosu, numerulu celu mai de aprópe si din urma in anulu acest'a va esi joi in 30 Decembre.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu"

Cu inceputulu anului 1872, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu", va esi cá si pâna acum de dóue ori pe septamâna Joi'a si Duminec'a. — Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe ½ de anu 3 fl. 50 xr., pe ¼ anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru si Monarchi'a austro-ungurésca pe anu 8 fl. pe ½ anu 4 fl. pe ¼ anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainatate, pe anu 12 fl., pe ½ anu 6 fl., pe ¼ anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

„Editur'a „Telegrafului Romanu" in Sabiiu.

Articuli anonimi.

IX. S'a imputatu mereu activistiloru si se imputa si astadi, ca ei pre lânga tóte activitatea totu nu au potutu esoperá nimic'a dela magiari. Din tóte câte vedemu ca se dîcu din partea opusa, vedemu ca suntu numai apucaturi spre a sustiené in publicu o neincredere in procederea nóstra, séu mai dreptu disu, in o pasire activa a natiunei romåne in barier'a legale a evenemintеloru constitutiunale ale patriei. Cându cugetâmu la impregiurarea acést'a ni se presinta deodata memoriei, nefericit'a istoria a natiunei nóstre din Transilvani'a, inca de pre acele tempuri, de pre cându tratatulu dela 1538 nu facù din Transilvani'a unu principatu cu principi indigeni electorali in frunte, luati din sinulu aristocratiei magiarisate. Româniloru de pre acele tempuri pâna la anulu 1848 li se vení sórtea passivitâtiei. In restempulu acest'a trunchiulu romanescu din Transilvani'a taiatu, de o parte de câtra cela-laltu din Ungari'a si Banatu, de alt'a de câtra afacerile tierei, cade de totu in servitutea celoru-lalte natiuni, mai târdîu 'si perde unitatea bisericésca si cu acést'a ultimulu radîmu tare spre a poté reintrá curendu in viéti'a de dreptu publicu. Episcopii de ambe confessiunile se incérca din cându in cându a recastigá o pusetiune mai buna si pentru români, inse tóte incercârile se frângu de opusetiunea ce li o punea oligarchi'a din acésta tiéra ce stá autonoma, si care in decursulu autonomiei se aflá cându sub protectoratu turcescu, cându sub a vre-unui domnitoriu crestinu din occidentu, pâna cându in urma a venitu definitivu sub domnitorii de pre tronulu Habsburgiloru.

Anulu 1848 frânge de totu poterea acést'a oligarchica, slabita incâtu-va de cându tiér'a se aflá sub domnitorii din cas'a habsburgica. Eveneminte mari vinu preste tiéra, eveneminte, cari nu lasa pre nime a se reculege si a se orientá de ajunsu, cu atâtu mai putienu lasa cá sa-si ajunga vre-o parte din tiéra scopulu ei. Ce au facutu românii din Transilvani'a in anulu acelu memorabile, scimu: ei au doritu cá natiunea romána sa se recunósca; unu principiu pre care românii nici cându nu-lu voru poté perde din vedere, si cá uniunea cu Ungari'a sa nu se faca fâra de ei. Spre acestu scopu s'au dusu deputatiuni romanesci la diet'a din Clusiu si la cea din Pest'a si la Majestate.

In articulii premergatori amu espusu fasele prin cari amu trecutu si noi românii transilvaneni si tiér'a cá atare dela schimbârile constitutiunale reincepute dela incetarea absolutismului, carele a fostu intre evenemintele dela 1848 si intre cele dela 1860 incóce, cá o iérna grea asupr'a tierei, si asupr'a româniloru (o iérna grea, in carea partea gr. cat. a româniloru a fostu inhatîta de ultramontanismu prin concordatu si in specie clerulu inaltu, cá sa neliniscésca mereu pre „schismatici". O norocire mare si in tempulu acest'a pentru români gr. or. ce avura pre Metropolitulu de acum, atunci Episcopu, in frunte-le, carele se luptá din resputeri cu óstea ultramontana, in specie cu generalulu ei contele Thun ministru de culte si instructiune publica. Insemnâmu in trécatu dóue impregiurâri din acele tempuri triste nisuinti'a ministrului de a luá scólele din mânile bisericei gr. or. si pâr'a fericitului Metropolitu Siulutiu asupr'a Episcopului gr. or. din Sabiiu, ca tiparesce cârti bisericesci fâra de a le asterne sa le censuredie densulu).

Acum sa ne restringemu numai pre lânga intrebarea, déca amu urmatu noi intru tóte dorintiei esprese pre câmpulu libertâtiei dela Blasiu 1848, séu nu?

Congresele natiunali din anii 1861 si 1863 si conferinti'a natiunale dela Clusiu din 1865 si purtarea româniloru din diet'a de atunci ne arata ca românii au urmatu cu consecintia ide'a cea inalta pentru salutea natiunale si au cercatu totu-déun'a cá acést'a sa nu o desfaca de câtra salutea statului, in care traimu. Va se dîca, ei au cercatu intr'unu modu corectu si cu prudentia de barbati de statu se fia pre lânga natiunalisti buni si patrioti adeverati.

Este procederea nóstra in contradicere cu liniamentulu acest'a trasu prin istori'a nóstra natiunale? Nici de cum nu, cu atâtu mai vertuosu nu, cu câtu de alta parte românii cari au urmatu politic'a natiunale si patriotica au avutu in vedere si impregiurarea aceea, cá, precum la 1848 asiá si acum, sa nu se desfaca cu politic'a loru de câtra monarculu loru. Spre acestu sfersitu asiá dara, trebuiá si acum in periodulu acestu atâtu de fatalu pentru noi, pre lânga tóte greutâtile ce se pusera inaintea nóstra, sa cugetâmu: ca acum celu putienu ocasiunea nu ne erá luata cá inainte de 1848 de a ne poté aperá drepturile nóstre; ca acum avemu barbati mai multi, cari suntu in pusetiune de a luptá barbatesce atâtu acasa in poporu, câtu si in representantie; ca acum trebuie sa ne intrepunemu barbatesce si déca nu potemu esoperá alta, sa nu lasâmu baremu cá sa ni se inchida calea si pre venitoriu, cându apoi sa nu potemu face chiaru nimic'a si sa nu ne tredîmu iéra in starea dinainte de 1848.

Inse aci ni se aduce inainte legea electorale cea atâtu de nefavorabile pentru noi si anonimulu „Gazetei" mai adauge si starea esceptiunale ce jace inca asupr'a Transilvaniei. Cea dintâiu o recunóscemu: cea din urma inse ni o restórna conferinti'a dela Mercurea.

Pre noi asiá dara numai legea cea electorale ne póte sa ne ocupa aici, despre carea dicemu ca trebuea sa fia mai liberale decum este. Venimu inse in alta pusetiune neplacuta si cu pretensiunea acést'a, din causa ca nici chiaru diet'a din 1863/4 nu s'au grabitu a face o lege electorale carea sa apuce a fi lege sanctiunata, pentru ca a avutu alte lucruri mai grabnice si adeca, punerea usului limbiloru patriei in oficie la bun'a vointi'a presiedintiloru dela dicasterie, spedarea tribunalului supremu la Vien'a, cá judecatorii sa nu fia infiintiati de poporu, ci numai de aristocratii magari si cetatienii sasi, cari au mijlóce sa calatorésca pre acolo s. a. de feliulu acest'a. Alta lege mai liberale in Transilvani'a n'a esistatu; iéra cea din Ungari'a nu o poteau primi românii fâra cá sa nu se vateme autonomi'a tierei, ceea ce la magiari si sasi le veniá bine, mai alesu fiindu ca cestiunea uniunei inca nu erá unu ce definitivu terminatu si mai avendu lipsa de a se luá inca odata inainte: dupa magiari si sasi in diet'a comuna in Pest'a, dupa votulu separatu alu româniloru in o dieta a Transilvaniei.

O alegere de legi electorali nu erá. Si apoi cá sa fia ironi'a sortiei, fatia cu autonomi'a tierei nóstre, perfecta, legea electorale transilvana, dupa carea s'au facutu alegerile in Transilvani'a la diet'a comuna, a fostu pentru români mai nefavorabile decâtu pentru ori cari alti locuitori ai tierei.

Reulu acest'a inse nu ne indreptatiea a ne retrage dela terenulu luptei. Pentru ca noi suntemu mai de trei ori asiá de numerosi cá cei-lalti locuitori ai tierei, si potemu sa esimu cu unu numeru óre-care de deputati, déca nu tocmai cá in 1863/4, aprópe cu atâti. Pre lânga o energia, carea trebuie sa fia la ocasiuni de aceste, sa dicemu pre putienu, din districtulu Fagarasiului sa fimu reesitu cu doi deputati, din scaunulu Mercurei cu alti doi, din alu Sebesiului cu doi deputati, din alu Orastiei asemenea, din comitatulu Albei-infe iórecu doi deputati, din cele-lalte comitate, afara de alu Turdei póte, câte cu unu deputatu celu putienu, din districtulu Naseudului cu doi deputati, din locurile tacsali, precum e Ogn'a Sabiiului, Hunedór'a, Hatiegulu, Mociulu câte cu unu deputatu, si românii poteau sa reese cu vre-o 22 deputati, cari poteau fi spriginiti de alti vre-o 22 deputati români din Ungari'a. Vre-o 44 si mai bine de deputati, de si totu minoritate, poteau face mai multu pentru românii din Transilvani'a de câtu nici unulu, de óre-ce si cei din Ungari'a pré putienu se amesteca in afaceri ce ne privescu pre noi, póte totu din consideratiune cá sa nu se vateme autonomi'a tierei nóstre, séu póte unde vedeau ca tiér'a intrégа e si asiá representate de magiari si sasi. Ba dupa esemplulu tribuniloru plebei din Rom'a vechia, séu dupa esemplulu Irlandesiloru in parlamentulu Angliei si 3—4 deputati alesi potea sa strige vetulu loru, de câte ori aru fi vediutu ca face diet'a pestana vre-o asuprire româniloru si acestu vetu sa fia aflatu totu-deun'a echu in milióne le de români si press'a loru si totu odata si in press'a européna; vocea pressei e mai libera si mai cu efectu dupa gur'a ce rostesce in parlamentu decâtu cându vorbesce de capulu ei.

Nu totu lucruri de parade domniloru! dara si lucruri, cari se facu in truda si suntu anevoia incoronate de succese mari, totu-deun'a incungiurate de succese de acele, cari mai târdîu aducu si succesele mari. Ori asceptâmu noi acum cá pentru unu picu de mania a nóstra Ungarii sa ne aduca autonomi'a tierei pre tipsia, tocmai acum cându sórtea le-a datu atât'a apa pre mór'a loru?

Óre cum de sasii cei renumiti de prudenti si circumspecti nu-si batu capulu atâtu cu parole (Schlagwörter) si s'au dusu la diet'a comuna? Cine va vrea sa aiba unu respunsu pipaibile la intrebarea acest'a sa ia list'a denumiriloru din urma si sa caute asupr'a teritorieloru tienetóre de fundulu regescu; caute mai departe la

organisarea municipieloru si la alte cestiuni, si i va avé respunsulu practicu.

Dara inca nu amu respunsu la intrebarea séu imputarea carea se cuprinde intru aceea ca nu amu potutu cu activitate cu totu esoperá nimic'a.

Noi nu suntemu mercenari cá sa asteptâmu plata pentru activitatea nóstra, in intielesulu, cum durere vedemu ca lu intielegu unii din passivistii nostri, si asia noi in acestu intielesu nici nu voiamu cá sa obligâmu nici pre magiari, nici pre altii, noi voiamu ca prin activitatea nóstra sa obligâmu pre români, carii interesându-se de causele loru nu voru asteptá alta plata dela nimenea, decâtu numai recunóscerea drepturiloru loru.

Sa lasâmu dara certele, séu mai bine pre acei ce inbescu certele, la o parte si acei ce au inima romanésca si acei ce 'si inbescu si stiméza causele loru sa procéda mai departe pre drumulu indigitatu inca de adunarea natiunale, in specie de necessitatea ce o dictéza esistinti'a natiunale. Sa judecâmu lucrurile si evenemintele ce se petrecu si sa nu sberamu spre deriderea unui séu altui iesuitu vendutu, nu odata streiniloru, o parola pre carea sa nu o scimu pre urma esplicá.

Pentru cá sa nu ne mai insielamu cu cuvinte frumóse sa ne apucâmu a lucrá faptice, facendu proiecte despre pretensiunile nóstre ; proiecte cari realisându-se sa nu ne lifereze in mân'a nici a magiarului, nici a ultramontanului, nici a panslavistului. Atunci indata vomu avé ocasiune a ne cunósce ómenii, carii suntu de buna credintia, ómeni cu adeverate simtieminte natiunale.

Vedemu ca inceputulu s'a facutu ; adeveratii natiunalisti in tóte pârtile, unde se afla, déca voru procede asiá voru avé bucuri'a cá sa véda in fine ca oper'a loru e mai mare si mai salutara pentru români si pentru patria de cum si o potu ei in tempulu presentu imaginá.

Evenemente politice.

Abiá s'a inceputu a se vorbí despre impacarea cu Croati'a si vedemu ca parerile asupr'a impacârei diferescu fórte unele de altele. Dupa "Reform" din Pest'a succesulu negotiâriloru este asecuratu. Bá aceea-si fóia se afla in pusetiune de a impartasi cetitoriloru sei si unele detaiuri din negotiâri. Asiá se dice, ca Banulu Croatiei aru avé de ací *incolo* a se denumí *la propunerea* si cu contrasemnarea ministeriului intregu ; ministrulu croatu sa fia respunsabilu si inaintea dietei Croatiei (vai de elu cându se va certá diet'a Ungariei cu a Croatiei); in privinti'a finantiale renuncia Croati'a dela autonomi'a intréga ; i se facu inse din partea Ungariei unele concessiuni.

O alta fóia, carea nu póte fi suspiciunata ca apara interese magiare, „Osten", are o corespondintia din Pest'a in carea lauda incercârile aceste de pace intre Croati'a si Ungeri'a si adauge ca initiativ'a a luat'o insusi ministrulu-presiedinte Lonyay,

Cu totulu altu-feliu vorbesce „Pesti Naplo" despre impacare. Elu dice ca pretensiunile croatiloru suntu pré mari si fára de aceea ele nu potu oblegá pre nimenea, pentru ca se facu numai cu individi privati. Espeptoratiunea acést'a a betrânului diurnalu o esplica unii dreptu de o amenintiare la adres'a ministrului presiedinte, carele are inclinatiuni câtra partid'a conservativa veechia, ceea ce dupa dechiaratiunile cele date de câtra ministrulu-presiedinte atâtu in clubulu deakistiloru câtu si in siedinti'a publica a dietei abiá este de crediutu. E de crediutu dara ca aici e o campania nóua póte chiaru fatia cu deslegarea cestiunei croate.

In legatura cu afacerile Croatiei mai aflâmu in diuariele din Vien'a scirea, ca feudalii si cechii suntu fórte consternati de cându au auditu ca se lucra pentru o impacare. Ei vedu in succederea unei intielegeri cu Croati'a isolarea loru *totale* si sigur'a cadere cu opusetiunea loru.

Cuventulu de tronu cu care s'a deschisu sessiunea presenta a senatului imperiale a datu ansa foiloru de tóte colorile sa se pronuncie. Se intielege de sine, ca cele dualistice nemtiesci suntu pline de laude asuprai. Cu atâtu mai inversiunate suntu cele cechice. Cele polone suntu multiamite pentru ca sa amintesce in unu tonu favorabilu de Galiti'a.

In Franci'a curgu lucrurile fórte curiosu. Amenintiârile Prussiei, din caus'a unoru escese sângeróse intre francesi si soldatii nemtiesci, urméza un'a dupa alt'a si cu tóte aceste scirea despre o interventiune in Itali'a din partea francesiloru iéra 'si radica capulu.

Romani'a, dicu diuariele, ca a scapatu din o crisa fórte mare primindu proiectulu celu nou in cestiunea drumuriloru de feru.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 17 Decemvre a casei deputatiloru se cetesce si autentica mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte.

Dr. Miletici interpeléza regimulu ca incetá-va cu vendiarea paduriloru din confiniele militari pâna se va pronunciá parlamentulu asupr'a acestui obiectu ?

Dupa aceste respunde ministrulu de culte la interpelatiunea de une-dile a dlui V. Babesiu ca : scóle medie cu limba micsta de propunere esista in tóte pârtile tierei cu populatiune micsta,*) si déca cum-va s'aru mai infiintiá in atari pârti scóle medie, cu securitate se voru luá in consideratiune natiunalitâtile dupa ecitate si legalitate. Incâtu se va luá in consideratiune un'a séu alt'a limba la universitatea din Clusiu va decide parlamentulu.

K. Széll presinta raportulu comitetului financialu in afacerea petitiunei ministeriale de indemnitate. Se tramite sectiuniloru.

Dr. Miletici interpeléza pre ministrulu de culte in afacerea organisarei gimnasiului din Neoplant'a

Legile de contributiune pro 1872 — afara de cea despre monopolulu tutunului — se acceptéza fára vre-o desbatere si modificare.

Urméza la ordinea dilei continuarea desbaterei despre bugetulu ministeriului de comerciu. Deosebitii tituli se primescu dupa preliminariu.

In siedinti'a din 18 Dec. de asemenea se cetesce si incuviintéza mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Deputatii G. Klapka si Sigm Popovits abdicu de mandatele loru. Se ascernu petitiuni diferite. Al. Macsimovich interpeléza pre ministrulu de culte ca din ce cause nu s'a sanctionatu inca din partea M. Sele regelui statutulu elaboratu de congresulu serbescu si ascernutu regimului si are de cugetu a midilocí ingraba sanctiunarea lui.

Legile de contributiune pro 1872 se votéza in a trei'a cetire. Urméza desbaterea despre prelungirea monopolului de tutunu. Majoritatea sectiuniloru recomannda prelungirea ceruta. Ed Kvassai recomanda de asemenea cá referinte acceptarea acestui votu. P. Móritz recomanda in numele minoritâtiei comitetului parerea acestei'a, care merge intr'acolo cá sa se insarcineze ministrulu de financie a asterne câtu mai in graba unu proiectu de lege despre abrogarea monopolului de tutunu. E unu lucru sciutu, dice elu, ca majoritatea natiunei uresce acestu monopolu din totu sufletulu seu si acést'a aru trebui sa o ia in consideratione representanti'a unui statu constitutionalu. Dupa ce se mai pronuncia inca câti-va deputati asupr'a acestui obiectu parte pro parte contr'a prelungirei, se primesce din partea majoritâtiei casei prelungirea. Presiedintele róga pre deputati a desbate astadi in siedintiele sectiuniloru petitiunea de indemnitate a ministrului de financie câtu si propunerile ministrului de justitia relative la dispositiunile transitóre la organisationea judecatorieloru. Se trece la ordinea dilei si se continua desbaterea despre bugetulu ministrului de comerciu. Titulii, cari vinu la desbatere, se votéza dupa o scurta desbatere fára vre-o stergere.

In siedinti'a din 19 Decemvre se cetesce protocolulu siedintiei precedinte D. Irányi indrepta câtra ministrulu de interne o interpelatiune de cuprinsulu : considerându ca la alegerile deputatiloru dietali se ivescu abusuri si corumperi, cari impedeca pre de o parte pronunciarea libera a vointiei natiunei pre de alta parte stirbescu moral'a publica, intrebu pre dnulu ministru de interne : are de cugetu a elaborá unu proiectu de lege pentru delaturarea atâtoru abusuri la alegere si alu ascerne câtu mai ingraba casei.

Referintele K. Széll presinta raportulu comitetului centralu despre proiectulu de lege despre indemnitate, care in siedinti'a de mâne se va pune la ordinea dilei.

Urméza a trei'a cetire a proiectului de lege despre prelungirea monopolului de tutunu, care se primesce definitivu si tramite casei magnatiloru.

Dupa aceste se continua desbaterea despre bugetulu ministeriului de agricultura, industria si comerciu.

Primindu-se deosebitii tituli dupa o desbatere mai scurta bugetulu ministeriului de comerciu e resolvitu.

*) Afara de Sabiiu, unde limb'a româna nu e considerata cá limba de propunere.

Urméza bugetulu ministeriului de justitia.

K. Széll cetesce raportulu generalu alu comitetului financialu despre acestu bugetu.

Fr. Chorin are incredere in intentiunea personale a ministrului de justitia, crede inse ca acest'a n'a pornitu pre calea cea adeverata pentru de a ameliorá justiti'a ungurésca. Ministrulu sa ajute acolo unde se ivescu rele, prin ameliorari, prin modificâri, sa nu nesuiésca insa la o straformare radicale si completa a intregei nóstre justitie. Cu privintia la organisatiunea judecatorieloru crede vorbitoriulu ca ministrulu a purcesu de totu falsu. Ministrulu a primitu ací informatiuni numai dintr'o parte si adeca din partea organeloru amice regimului, care cu atât'a suntu mai putienu datatóre de mesura cu câtu se poté prevedea ca aceste voru recomendá numai partisani de ai loru. Vorbitoriulu tiene justiti'a nóstra de facia de rea, de óre ce inse cu o justitia rea totu e mai bine decâtu fára justitia, elu votéza sumele cerute in sperantia ca ministrulu se va nesuí a delaturá relele indigitate. Cam in aceea-si direptiune se esprima si Hodossy. Dupa aceste reflectéza ministrulu de justitia Bittó la unele afirmâri de ale lui Fr. Chorin si róga cas'a a votá bugetulu. Titulii deosebiti se votéza indata mai fára vre-o desbatere. In siedinti'a prossima se va pertractá petitiunea de indemnitate si apoi va urmá bugetulu ministeriului de culte.

In siedinti'a din 20 Decemvre a casei deputatiloru se cetesce si incuviintéza mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Referintele Virg. Szilágyi presinta raportulu comitetului centralu despre proiectele de lege ale ministrulu de justitia, privitóre la dispositiunile transitóre devenite necesarie prin organisatiunea judecatorieloru. Raportulu se va imprime si pune in siedinti'a urmatóre la ordinea dilei. Acel'a-si referinte ascerne raportulu comitetului pentru esaminarea socoteleloru despre socotelile casei dela 1 Ianuarie pâna la 30 Iunie 1871. Se va tiparí si pune la rendulu seu la ordinea dilei.

Se ia la desbatere petitiunea de indemnitate. K. Széll, cá referinte alu sectiunei centrale, recomânda dupa procetire primirea proiectului de indemnitate Al. Csanády: regimulu a ruinatu biat'a nóstra patria ; nu-i votediu bugetulu prin urmare nici indemnitate. In acel'a-si intielesu se dechiara si Madarasz. Majoritatea acceptéza proiectulu in generalu câtu si in specialu.

Cu aceste se trece la desbaterea despre bugetulu ministrului de culte si instructiune.

P. Lámbor (celebe catolicu) vorbesce intre aplause viue pentru scólele neconfessiunale, pentru reform'a gimnasieloru, suspenderea tacseloru scolarie si facultâtiei teologice.

La desbaterea generale iau parte in siedinti'a de astadi Aug. Pulszky, K. Száthmáry, P. Hoffmann, Al. Körmendy, Al. Mednyanszky si T. Vecsey parte pentru parte contr'a votârei bugetului.

In siedinti'a din 21 Decembre se primesce, dupa finirea formalieloru obicinuite, proiectulu de indemnitate in a trei'a cetire ; urméza desbaterea proiectului de lege despre transpunerea competintiei judicialu-financiale la judecatoriele civile si despre sustienerea provisoria a judecatoriei superióre financiale. Proiectulu se acceptéza dupa o desbatere scurta. De asemenea se primesce si proiectulu de lege relativu la mesurile devenite necesarie pentru introducerea art. de lege 31 : 1871 ; totu asiá si proiectulu de lege despre aplicarea judiloru dela judecatoriele disolvende de instanti'a prima. Se trece la continuarea desbaterei despre bugetulu ministeriului de culte. In siedinti'a de astadi vorbescu in cestiunea scést'a : I. Schvarz, D. G. Patrubány si K. Tisza.

In urm'a denumiriloru.

Abiá s'a publicatu denumirile si au si inceputu a suná vocile „natiunaliloru": „orbii de „activisti", dóra voru intielege acum !"

Frumósa missiune au crediutu, se vede, passivistii, ca au luatu activistii asupra-si, adeca, sa procure posturi celoru — passivisti.*) Cu tóte ca ei, natarâii, pentru a-i loru se vede ca nu au grigitu destulu de bine, ba mai nimic'a, ci s'au intrepusu pentru passivistii. (dara nici unu passivistu nu s'a intrepusu pentru activisti), cari alergau in resufletulu celu mai mare si imboldeau din tóte poterile pre câte unulu si siopteau câte unui activistu dicendu :

*) Situatiunea cea de vaieratu a multoru familii, recunoscuta chiaru si de „Pesti Napló", trebuia sa faca pre passivisti bateru asta data a fi mai obiectivi si a nu cautá si aici nodu in papura activistiloru. Red.

cere sî pentru mine, cere sî pentru mine. Numai dlu H . . . . ni-aru poté spune istorii frumóse, póte totu asiá de frumóse cum se povestescu despre unu nationalistu mare, barbatu alu dorinloru, passivistu in forma, ca mai asta véra asudá in anticamer'a ministrului de justitia in Pest'a, pentruca vedi dómne ! erá unu locu . . . . . vacantu.

Dara domniloru ! pentru Ddieu ! ast'a sta reu sî nu e caracteru, de-si individi singurateci debili la angeru se afla pretutindenea, ca acum cu gióte-le, cu pres'a sa veniti sî sa intonati, sa accentuati ca nu vi se dau posturi, vóue cari stati in passivitate. Nu e acést'a ridiculosu ? De alta parte nu ve faceti sî prosti, câci bine sciti ca noi recomandâmu activitatea, câci cea inceputa dejá, dvóstra, passivistii, aveti meritulu acelu efunu si favorabile pentru straini, de a o fi impedecatu, paralisatu spre detrimentulu româniloru in genere.

In desiertu se sbuciuma anonimulu celu precunoscutu intre alte a demustrá lucus a non lucendo sî adeca, ca déca o natiune nu recunósce o constitutiune a unei tieri ea totu póte serví in oficiele acelei constitutiuni. Si a avé pareri diverginti despre pârti numai de legi sî inca vedemu ca nasce greutâti ; sî legislatiuni multe, pentru cá sa incungiure conflicte séu colisiuni, de datorii, interdicu amploiatiloru dreptulu de a intrá in parlamente unde se facu legile, sî acum voi, carii quasi nu recunósceti de jure ceea ce s'a intemplatu dela 1865 incóce sa ve maniati câci nu ne d a u magiarii posturi câte ne competu !

Nu credeamu cá sa fia atât'a orbía sî nejudecata intre barbati cu inteligintia sî pretinsii conducatori de natiune incâtu sa folosésca sî acésta urmare firésca a procederei loru dreptu arma asupr'a nóstra, a aceloru ce tocm'a prevedeamu asemenea urmâri, de cari s'au intemplatu de cându cu comediós'a passivitate.

De alta parte, ticalosi voru fi, passivisti séu activisti, carii se voru straduí numai dupa posturi sî voru pune numai intr'acést'a tóta fericirea natiunale a româniloru. Nu mai au românii sî alte interese pentru cari ei trebuie sa se lupte ? Alte doreri nu aveti ? Atunci aru fi usioru. Atunci faca toti cá acelu passivistu escelinte, carele inca in anulu 1868, dupa ce a fostu depusu in garderób'a cu invechiturile un*iform'a bachiana* sî apoi costumulu natiunale, fâra multi scrupuli, a inbracatu costumulu ungurescu, cu pinteni cu totu, sî a vorbitu, ca lucru mai frumosu cá uniunea Transilvaniei cu Ungari'a nu esista pre lume, a juratu pre constitutiune sî . . . . . ! N'a trebuitu pentru acest'a nici ostenél'a de a se numí activistu, ba nici pres'a „natiunale", dealtmintrea fórte susceptibila, carea a gasitu obiectu de combatere cu anii in unu bancheta de infratire alu Brasioveniloru, nu s'a impedcatu mai de feliu de acea trecere subita sî respectivulu este sî astadi unu lumenu alu passivistiloru. Faceti dara toti asiá. Spuneti unguriloru, ca n'o luati tugm'a asiá seriosu cu passivitatea. Presentative in costumurile lui Atil'a cu totii sî atunci celu putienu ne vomu curatí de voi sî vomu avé de a face numai cu contrari de acei cari suntu afara de sinulu natiunei, dara nu sî cu contrari de acei, cari vreau sa faca pre lume sa créda ca ei inca se lupta pentru interese natiunali române. Atunci ne vomu scutí sî de beléu'a de a nu ne mai scóte ochii totu nóue ca noi, de-si activisti, nu ve procurâmu posturi dela magiari.

Noi inse vomu lucrá mai departe linisciti pentru poporulu a cârui interese le treceti pre usioru cu vederea, vomu lucrá, cá elu sa nu fia strainu in patri'a lui, ci sa ajunga odata a fi adeveratu cetatianu alu statului sî adeveratu românu totu-odata.

In „Patri'a" nr. 22, aflâmu o coresp. din Sabiiu de cuprinsulu urmatoriu :

Este o fapta notorica, ca regimulu actualu si legislatiunea regatului Ungariei intreitu au favoritu pre natiunea sasésca din Transilvani'a, incâtu au facutu pentru scaunele a. n. sasesci cari constituescu fondulu regiu, esceptiuni privilegiate chiaru in cele mai esentiale legi ale regatului.

Noi inse suntemu de acea firma credintia ca regimulu si legislatiunea Ungariei au avutu aici in vedere pre intregulu poporu alu fondului regiu, unde locuescu pre lânga circ'a 170,000 sasi inca preste 300,000 români.

Nu asiá inse au cugetatu sasii, ci ei s'au incercatu a esploatá tóte beneficiele concese fondului regiu numai in favorulu natiunei loru germane, ceea ce cu atâtu mai multu li-au succesu, cu câtu de o parte tóta administratiunea politica si judecatorésca s'au aflatu sî se afla in mân'a oficialiloru sasi, in a câroru frunte sta comitele supremu a. n. Grafu alu natiunei sasesci, iéra de alta parte acesti sasi si-au sciutu esoperá in an. 1869 unu statutu municipalu provisoriu, pentru organisarea fondului regiu, dupa care atâtu congregatiunile, municipiele loru (scaunele) câtu sî universitatea fondului regiu (diet'a sasésca) s'a compusu in neproportionata majoritate din sasi, cari in modulu acest'a singuri au dispusu de sórtea intréga a fondului regiu, sî tóta activitatea desvoltata aci de români a remasu fâra resultatu.

Sa venimu la obiectulu celu mai aprópe sî momentosu.

La inceputulu anului curentu a conchiamatu comitele sasescu universitatea, cu concessiunea regimului, spre acelu scopu, ca acést'a se pregatésca unu proiectu pentru legea municipala ce aru avea esceptionalminte a se introduce in fondulu regiu. Acestu proiectu jace dejá pre més'a dlui ministru de interne sî se ascépta cá câtu de curendu sa devie la desbatere in dieta. Acést'a universitate constatatóre din preste 40 de deputati (intre cari numai 5 români) dupa ce s'a incercatu a eschide din teritoriulu fondului regiu pre o mare parte de români, ce au vietiuitu de seculi in municipiele capitali, adeca in scaunulu Sabiiului (asiá scaunele filiali Saliste sî Talmaciu) sî in districtulu Brasiovului, au adusu intre altele sî acelu conclusu asupritoriu de români : ca cetatea Sabiiu sî cetatea Brasiovu sa tramita in congregatiunile municipali totu atâti'a deputati câti tramitu tóte cele-lalte comune scaunali. Buna-óra déca tóte comunele scaunului Sabiiu române sî sase cu vre-o 70—80 mii locuitori, tramitu o suta representanti, atunci si cetatea sasésca Sabiiu tramite o suta representanti ghiaosi sasi, asiá incâtu adaugendu-se sî representantii comuneloru sasesci din scaunu lânga si cetâtiei, apoi românii municipiului Sabiiu, cari intrecu cu unu numeru insemnatu pre sasi, devinu a fi majorisati in totu casulu.

Asemene e sî la Brasiovu dupa amintitulu statutu. O asemene anomalia nu esista nicâiri ; nici capital'a regatului Ungariei, cetatea Pest'a, facia cu municipiulu ei, nu se *bucura* de asemene privilegiu cá *cetatea Sabiiu* sî *Brasiovu*, cu tóte ca insemnatatea Pestei este facia cu acestu municipiu cu multu mai mare, decâtu a cetatiloru Sabiiu sî Brsiovu in municipiele loru.

Concedemu fia-cârei cetâti in aste privintie o moderata preferintia.

Déca inse privimu la municipiele Sabiiului sî a Brasiovului, apoi aflâmu, ca tocmai locuitorii comuneloru scaunale, in deosebi române, conducu viéti'a si miscarea comerciala sî aducu tierei sî statului cu multu mai multu folosu de câtu cetatile.

Românii marginasi dela Sabiiu si Brasiovu suntu acei vestiti economi de vite, producatori de materialuri crude sî speculanti in tóta privinti'a, despre cari au aflatu regimurile de mai nainte necesariu a incheiá cu pórt'a otomana tractate d. e. la Carlovitz, Passarovitz sî alte mai târdie de obste cunoscute.

In municipiulu Sabiiului se afla 2 orasie române cu câte 7—8000 locuitori : Salistea sî Resinari, cari cu productele loru au radicatu industri'a sasiloru ; se afla comun'a vestita industriala sasésca Cisnadia (Heltau) care represinta o cetate mica, se afla comun'a română Porcesti, a câroru locuitori toti se ocupa cu prepararea de piei, sî a câroru fabricate se au premiatu in espositiunile din Londonu in 1856. si 1862 ; se afla totu aci comun'a română Boiti'a a cârei negotiu cu vite sî mai alesu cu porci este in Pest'a sî Vien'a cunoscutu sî considerabilu. In tóte raporturile vietiei economice-comerciale suntu acesti locuitori de unu folosu eminentu alu municipiului, tierei si statului, prin urmare, sî interesele loru suntu a se respectá sî representá in municipiu totu in acea mesura.

Cetatea Sabiiului, care pórta unu comerciu de a 10-a clasa, a cârei industria este decadinta, si primesce tóta viéti'a ei economica-comerciala numai in raporturile ce le are cu numitii locuitori economi de vite si producte, fâra de cari aru fi mórta.

Cum vine dara de cetatea dispune *in* atât'a mesura de tóte interesele municipiului ?

Suntemu convinsi ca dlu ministru de interne va fi cu cea mai mare atentiune la obiectulu acest'a, sî la alte puncte ale statutului universitâtiei nepracticabile, in contra câror'a s'au datu sî voturi separate, sî ni reservâmu a vení mai târdiu inca la aceste objecte.

Fagarasiu in 10 Decembre 1871.

Domnule Redactoru ! Radiemati pre bunatatea ce parurea ne a-ti aretatu, facemu rogare, cá sa bine-voiti a dá locu in colónele pretiuitei foi ce redigeti, spressiunei nóstre de adunca recunoscintia pentru domnii mai josu semnati, facute scólei nóstre capitali greco-orientali numita s c ó l 'a „R a d u l u N e g r u" d i n F a g a r a s i u anume :

I. P r é S â n t i 'a S e a P a r i n t e l e E p i s c o p u a l u B u z e u l u i D i o n i s i u au donatu pentru bibliotec'a scólei sî respective pentru fundatiunea acestei'a urmatórele carti, cu totulu in pretiu de 205 franci, sî adeca:

20 esemplare istori'a sânta legate.
2 „ bibli'a sacra, in 10 brosiure.
10 „ Tâlculu salmiloru, legate.
10 „ Chiriacodromionu, legate.
20 „ Mângaitoriulu celoru intristati, brosiure.
10 „ Catechismulu bisericei ortodocse, brosiure.
20 „ Modele de elocintia bisericésca, T II brosiure.
20 „ Cuvinte la diverse ocasiuni, brosiure.
5 „ Prohodulu Domnului Saltichia, brosiure.
5 „ Slujb'a sântei Filothea, brosiure.
10 „ Viéti'a si fabulele lui Esopu, brosiure.

II O n o r a t u l u d o m n u G. M. F o n t a n i n u, d i r e c t o r e l e l i c e u l u i d i n C r a i o v 'a.

Pentru unu biletu de invitare la maialulu tienutu cu scolarii in anulu 1870 cu adres'a din 5 Augustu 1871. 20 franci in auru.

III. O n o r a b i l 'a r e d a c t i u n e a d i u a r i u l u i „P r e s s 'a" d i n B u c u r e s c i.

Pentru tramiterea fóiei gratisu de 2 ani de dile incóce.

IV. O n o r a b i l 'a r e d a c t i u n e a d i u a r i u l u i „S e m a n a t o r i u l u" d i n B e r l a d u.

Pentru tramiterea gratisu a fóiei de cându au inceputu a se publicá incóce.

Dela Efori'a scólei „Radulu Negru".

Petru P o p e s c u
Protopopu.

Codru D r a g u s i a n u
Vice-capitanu curatóre.

R o m a n i 'a.

O professiune de credintia politica.

„Românulu" din 15 Decembre aduce urmatórele :

Dupa o suta dile de libertate, silitu astadi a-mi repune gâtulu sub jugu, a reluá directiunea diuariului, esprimândo dlui E. Costinescu, redactorele „Românului," felicitârile mele pentru activitatea ce a depusu si pentru inteligenti'a cu care a tratatu cestiunile cele mai insemnate — mai *cu* séma acea a cailoru ferate — simtu trebuinti'a sî chiaru detori'a, d'a reincepe printr'o mica professiune de credintia.

Caletoriele, schimbarea cercului in care traiesce cine-va obicinuitu, privirea din departare a lucruriloru sî a óme*niloru* ne facu a vedea mai bine ceea ce d'ap*rópe* scapa din vedere. Amenuntele, — fórte *de* trebuintia d'a fi cunoscute — intuneca adesea vederea si cugetarea déca, scriitorele séu omu*lu* politicu, nu se departéza putienu, cá sî pic*torele*, pentru a vedé astu-feliu sit atiunea sî grupurile in intregulu loru. Amagitu-m'au vederea mea ? Nu sciu ; ceea ce sciu inse positivu, este ca suntu detoru sa spui ceea ce amu vediutu sî ca feliurite dureri de cari suntu fórte bentuitu s'aru aliná in parte déca mi s'aru dovedí ca vederea mea a slabitu sî tare gresite suntu credintiele *mele*.

Ceea ce amu vediutu este ca româ*nii* suntu cá acei tineri cari, cresculi in resfatiarea averei, o risipescu, nesciindu cu ce munca a fostu câstigata, nici câtu este de amara neaverea ; ca românii s'au

obicinuitu sa nu faca nici unu feliu de sacrificiu, ci s'ascepte totu dela ceea ce ei numescu norocu; ca s'au obicinuitu sa petréca vér'a in gradini si iérn'a in baluri, pre cándu strainii 'si varsau sângele si averea pentru salvarea loru; ca s'au deprinsu sa se ocupe tóta diu'a si tóta sér'a de placerile si de interesele loru cu totulu personale, si apoi culcándu-se in rusine si in sclavia, diminéti'a sa-i descepte servitórele pentru a le spune ca suntu liberi. Amu vediutu poporulu maltratatu, batutu, jefuitu si mantienutu in cea mai deplina nesciintia; amu vediutu averea publica risipindu-se si guvernulu facándu totu ce póte si totu ce nu póte spre a saraci tiér'a, spre a o slei de tóte poterile ei morale si materiale, pentru cá strainulu s'o póta cotropí si cuceri cu lesnire; si in acel'a-si tempu amu vediutu pre toti junii, pre toti barbatii români, din tóte partitele si din tóte professiunile, inchidiendu ochii pentru a nu vedé nimicu, si pre cei mai buni, pre cei mai patrioti, privindu peirea Românieí cum privescu copii pre tiermulu mârei o corabia care s'afunda din causa ca nimene n'alérga in ajutoriulu ei.

Amu vediutu ca s'a otaritu la Gastein darea Romaniei in posessiunea unguriloru, incepându cucerirea prin cestiunile economice; ca tocmél'a este patenta, evidinte si ca numai românii n'au voitu si nu voiescu a vedé si a intielege.

Amu vediutu ca paituirea dela Gastein, fiindu de celu mai maro interesu pentru Itali'a, Spani'a, Portugali'a, Franci'a si Engliter'a; aru fi fórte lesne a desceptá si intruní tóte aceste natiuni in favórea nóstra, déca cestiunea aru fi tratata cu tóta vigórea si din tóte punturile de vedere, in diuarie si in intruniri publice, in capitalele acestoru natiuni; si intorcându-mi apoi privirea spre románi, amu vediutu tiér'a impartita in 5, 6 fractiuni, si tóte desorganisate, ametite, uluite, fâra nici o idea bine lamurita si fâra nici unu scopu determinatu, intocmai cum amu vediutu odata vre-o cinci-spre-diece individi, carii se intruuisera intr'unu salonu si luasera hacisiu, pentru a vedé efectele ce va avé asupr'a fia-cárui'a acelu narcoticu.

Iéta pre scurtu, fórte pre scurtu, ceea ce amu vediutu; si aruncându-mi apoi ochii asupr'a presei in genere, si in parte asupr'a „Românului", mi-a facutu efectulu unoru copii carii aru intrá cu trompete mari in mâna in camer'a unui omu bolnavu de lingóre, si aru trâmbitiá mereu pentru a-lu face sa se scóle si sa mérga sa-si caute de interesele sele. Dara pentru Dumnedieu! bietulu crestinu este tare bolnavu si trâmbitiarea lu va ameti si mai reu, bá insa lu va si iritá si-i va marí delirulu, aiurarea. Acésta gresiéla a pressei nóstre, si mai cu séma a „Românului," mi pare cu atâtu mai mare cu câtu amu comis'o eu insumi, care adesea amu recunoscutu ca diaristulu nu este, nu trebuie sa fia de câtu adeveratulu resunetu alu opiniunei publice, organulu dilnicu alu ideiloru si alu vointiei generale. Cum dara pres'a in genere si „Românulu" in parte, nu vedu ca indata ce vorbescu patria, implinirea detorieloru, unire intre toti românii, abnegare, sacrificii nu mai suntu adeverate organe ale stârei actuale de lucruri? Cum uita ca natiunile au epocele loru de pirotéla, de lângedire, si ca in acele dile pres'a este detóre sa tiena séma de situatiune, si déca vorbesce, abiá sa sioptésca, pentru a nu turburá repausulu patimasiloru.

Acésta gresiéla, recunoscu inca odata, c'amu fostu comis'o eu insu-mi. Privindu inse din departare si in intregulu ei situatiunea nóstra, amu recunoscutu culp'a si me voi sili s'o indreptezu.

Acésta marturire facuta, spre a nu amagí pre nimeni, salutu cu recunoscintia pre toti cetitorii „Românului" si reintru *in* indeplinirea durerósei detorii de diuaristu.

C. A. Rosetti.

Varietâti.

*** Luni la 10 óre s'au adunatu in sal'a tribunalului de aici pentru depunerea juramentului toti judecatorii; toti judii cercuali, subjudii cei nou denumiti, procurorulu statului si presiedintele. Cestu din urma se indrépta cu o cuventare, prin carea amintesce de neajunsele tribunaleloru municipale esite din alegerile poporului si saluta cu bucuria pre acestu tribunalu purcedietoriu din increderea regimului, carele intrunesce in sine tóte recerintiele seculului alu 19. — Dupa ce depusera juramantulu judii, subjudii si procurorulu, totu presiedintele tribunalului da espressiune recunoscintiei sele pentru nisuinti'a cea neobosita si patriotica a ministrului de justitia, depune insusi juramentulu 'si esprima apoi dorinti'a cá anulu urmatoriu sa fia pentru toti membrii tribunalului unu anu binecuventatu. — Judecatoriulu Rosc'a respundiendu asigura pre presiedintele in numele seu si alu celoru-lalti membri ca se voru silí din tóte poterile a corespunde increderei puse in trensii. Cu acést'a s'a incheiatu actulu acestu solemnelu.

*** Denumirile procuroriloru de statu inca suntu publicate. Pre câtu ni suntu persónele denumite cunoscute numai Antoniu Sanesaly (Sanceleanu) si Alexiu Dragosiu suntu români. Celu dintâiu vice-procuroru in Hatiegu si celu din urma vice-procuroru in Clusiu.

*** (Ostu si Vestu.") Sub acestu titlu va aparé in Vien'a, dela 1 Ianuariu 1872, un'a fóia mare federalistica, carea va representá interesele generale politice, natiunale si economice ale sementieloru slave si române, precum si ale aceloru germani ai Austriei, cari vedu unic'a salvare a monarchiei in principiele federalismului. Fói'a acést'a apare pre fia-care dî in limb'a germana si costa dimpreuna cu portulu postalu: pre siése luni 8 fl., pre 3 luni 4 fl., pre luna 1 fl. 40 xr. Banii suntu de a se tramite deadreptulu la redactiunea foiei, Vien'a, I. Schottenring, Nr. 8.

*** (Statisticu.) Europ'a, carea inainte de resbelulu italianu din 1859 numerá 56 state, astadi, dupa disparitiunea stateloru mici italiane si germane, are numai 18 state nedependinte, tóte la olalta cu unu teritoriu de 179.632 mile patrate cu o poporatiune de 300,900.000 suflete. Din acestea Germani'a are 9.888 mile patrate cu 40,106.900 locuitori, prin urmare abiá cuprinde a optu-sprediecea parte din intregu teritoriulu si cu ce-va mai putienu de a sieptea parte din numerulu poporatiunei acestei pârti de pamentu. Statele mai mari europene, si anumitu cele ce au preste 25 milióne locuitori, suntu: Russi'a cu 71 milióne, Germani'a cu 40 mil., Franci'a cu 36½ mil., Austri'a cu 36 mil., Angli'a cu 32 mil. si Itali'a 26½ milióne; prin urmare ele forméza cu cele 244 milióna locuitori ai loru ⅓ parte din intrég'a poporatiune européna, pre cándu mai inainte cu unu seculu, si anumitu inainte de impartirea Poloniei, poterile mari formau cam diumetate din poporatiunea de atunci a Europei, carea facea 160 milióne, si anume: Russi'a 18 mil., Austri'a 17, Prussi'a 5, Angli'a 12 si Franci'a 26 milióne; la olalta cam preste 80 milióne. — Dupa confessiuni, Europ'a numera 148 mil. rom.-cat. dintre cari pre Franci'a cadu 35½ mill., pre Austri'a 28 mill., pre Itali'a 26, pre Ispani'a 16, pre Germani'a 14½ millióne; mai departe 70 millióne crestini gr. or., dintre cari in Russi'a suntu 54 mil., in Turci'a 5, in Romani'a 4, in Austri'a 3 mil. etc.; si 71 milióne protestanti, dintre cari pre Germani'a cadu 25 milióne, pre Angli'a 24, pre Svedi'a si Norvegi'a 6½, pre Russi'a 4 si pre Austri'a 3½ milióne. Jidovi suntu de toti in Europ'a 4,800.000, dintre cari Russi'a numera 1,700.000, Austri'a 882.000, Ungari'a 1,300.000 si Germani'a 500,000. — Dupa natiunalitâti, Europ'a numera 82,200.000 slavi, dintre cari in Russi'a suntu 51. mil. russi si ruteni, si 4,700,000 poloni, in Austri'a 16 milióne, intre cari 2,380 000 poloni, 6,700.000 cehi si 4,200.000 serbi. In faci'a celoru 82 milióne de slavi stau 97,500.000 români si 93,500.000 locuitori de rass'a germana, intre cari 55 milióne suntu nemti. Dintre cesti din urma Germani'a numera 36½ mil., Austri'a 9,160.000, Belgi'a 2,611.000, Elveti'a 1,838,000 si Russi'a 1 miiionu.

*** Frigu. Ne vinu sciri din mai multe pârti si cetimu si prin diuarie despre casuri de mórte causate de frigu. De alta parte vulturii de munte inca s'au trasu in josu la clima mai putienu aspra de cum e cea de pre piscurile unde au obiceiulu de a-si asiediá cuiburile loru. Dara cu totu frigulu acest'a cumplitu audimu ca in apropierea cetâtiei Bozen in Tirolu crescu viorele pre câmpu cá la inceputulu primaverei.

*** (O inventiune nóua). Anulu trecutu, inca sub impressiunea revolutiunei comunei din Parisu, s'a condamnatu redactorulu diuariului democraticu: „Amiculu cetatieniloru si tiereniloru" pentru unu articolu, care sustienea principie socialistice. Autoritatea din Lipsc'a, câci acolo aparea diuariulu, i-a intentatu unu procesu si l'a condamnatu la inchisóre de (?) ani. Ne avendu in inchisóre nici o ocupatiune, redactorulu Carl Hirsch se apuca sa cugete, cum s'aru poté usiurá zetiuirea (culegerea si compunerea) literiloru de tipariu. Tribunalulu prin sentinti'a sea i-a datu totu odata placut'a ocasiune, cá pentru unu tempu indelungatu sa nu fia impedecatu in cugetarea lui prin vuetulu lumei si intr'adeveru dnulu C. Hirsch a avutu tempu sa premediteze lucrulu intr'atâtu, incâtu nu de multu au compusu o masina, cum ni se comunica, fórte complecta, care zetiuiesce ca singura literile. — Avisu domniloru tipografi.

*** (Unu pericolu). Domineca in 5 ale curentei, plecându cu sani'a si cu cai de posta D. A. Mavrocordotu cu famili'a spre Vaslui, cándu au ajunsu la Poian'a Cârnului au statu sa schimbe caii. Mavrocordatu a intratu la o casa spre a se incaldi, in care tempu dn'a si dsiór'a Mavrocordatu au remasu in sanie. Surugii aducu caii, ii inhama, dara fâra frâie si hatiuri; dupa aceea se ducu sa aduca hatiurile dela grajdulu postei, lasându sani'a singura cu caii inhamati cu streangurile dara fâra hatiuri si fâra paza. In acelu momentu sosesce unu ursariu cu unu ursu, pre din-dosu, mai multi ómeni ai postei lu vedu, si incepu a o glumí dicându „eaca ursu me!" insa nici unulu nu merse cá sa pazésca caii inhamati; si cándu s'a ivitu ursulu la vederea cailoru, caii o rupu la fuga, damele cu caii fâra hatiuri, fâra vr'o sperantia de ajutoriu, tipându si chiamându ajutoriu, au fostu duse cu repediciunea fulgerului, pâna la podulu pre la hanulu Pribesci. Aici lovescu sani'a in podu, care se resturná cu atât'a furia incâtu a fostu dn'a resturnata cu capulu de o pétra de si-a sfaramatu obradiulu dreptu, iéra d-siór'a a fostu aruncata sub podu incâtu si-a spartu capulu. Caii cu sani'a au mai fugitu câtu-va, unde dându intr'unu trioanu de omatu au cadiutu, si unulu si-a frântu unu picioru. — Iéta câtu pericolu póte sa produca nepasarea, si obiceiulu celu reu alu vedieteiloru, cari incepu a inhamá caii dela streanguri si nu dela capete si hatiuri.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante diu comun'a gr. or. Cristiori in protopresbiteratulu Zarandului, se escrie nou concursu pâna in 2 Ianuariu 1872, in carea dî va fi si alegerea.

Venitele acestei parochii suntu:

a) 100 fl. v. a. bani gat'a;

b) stol'a obicinuita bine regulata dela 163 de case;

c) Alesulu parochu, purtandu si oficiulu invetiatorescu, va primí pentru acést'a salariulu de 200 fl. v. a.; cuartiru liberu si lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne petitiunile loru bine instruite in intielesulu §. 13 din „Statutulu organicu" subsemnatului in Bradu comit. Zarandului.

Bradu, 10 Dec. 1871.

In contielegere cu comit. paroch.

Nicolau I. Mihaltianu,
prot. gr. or.

(3—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei Godinesci devenita in vacantia din Protopopiatulu Ilici, statatóre din 150 familii, se escrie concursu pâna la 1-a Ianuarie 1872 in care dî se va face si alegerea de parochu.

Emolumintele suntu:

1. O gradina aratóre si pentru legumi, in estensiune de 780 orgi □.

2. In Zepozie locu de fanatiu de 623 orgi cuadrati, se folosesce si pentru ingropatóre.

3. La morminte unu locu de I. jugeru si 927 Stinjini cuadrati, parte aratoriu, parte fanati.

4. Venitulu stolare indatinatu, si dela tóta famili'a câte 1. ferdela cucuruzu sfarmatu s'au 2. masuri cu ciocani.

Casa parochiala nu se afla.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune, au sa astérna concursele loru instruate in sensulu „Statutului organicu" la scaunulu protopopescu in Ilia pâna in terminulu prefiptu

Ilia 14 Decembre 1871.

Cu intielegerea Comitetului parochialu.

Ioanne Orbonasiu,
Protopopu.

(2—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.